

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||

ദുഃഖിതേന രാജ്ഞാ സാഞ്ജലിബന്ധം കൗസൽയായാഃ പ്രസാദനം
കൗസൽയയാ തസ്യ പാദയോഃ പ്രണിപത്യ ക്ഷമാപ്രാർഥനം

ഏവം തു ക്രുദ്ധയാ രാജാ
രാമമാത്രാ സശോകയാ |
ശ്രോവിതഃ പരുഷം വാക്യം
ചിന്തയാമാസ ദുഃഖിതഃ || 2.62.1 ||

ചിന്തയിത്യാ സ ച നൃപോ
മോഹവ്യാകുലിതേന്ദ്രിയഃ |
അഥ ദീർഘേണ കാലേന
സംജ്ഞാമാപ പരന്തപഃ || 2.62.2 ||

സ സംജ്ഞാമുപലഭ്യൈവ
ദീർഘമുഷ്ണം ച നിഃശ്വസൻ |
കൗസൽയാം പാർശ്വതോ ദൃഷ്ട്വാ
തതശ്ചിന്താമുപാഗമത് || 2.62.3 ||

തസ്യ ചിന്തയമാനസ്യ
പ്രത്യഭാത് കർമ ദുഷ്കൃതം |
യദനേന കൃതം പൂർവ -
മജ്ഞാനാച്ഛബ്ദവേധിനാ || 2.62.4 ||

അമനാസ്തേന ശോകേന
 രാമശോകേന ച പ്രഭുഃ |
 ദ്വാദ്വാമപി മഹാരാജഃ
 ശോകാദ്യാമഭിതപ്യതേ || 2.62.5 ||

ദഹ്യമാനസ്തു ശോകാദ്യാം
 കൗസൽയാമാഹ ദുഃഖിതഃ |
 വേപമാനോണ്ണേലിം കൃത്യാ
 പ്രസാദാർഥമവാങ്മുഖഃ || 2.62.6 ||

പ്രസാദയേ ത്യാം കൗസൽയേ
 രചിതോയം മയാണ്ണേലിഃ |
 വത്സലാ ചാനൃശംസാ ച
 ത്യാം ഹി നിത്യം പരേഷ്വപി || 2.62.7 ||

ഭർതാ തു ഖലു നാരീണാം
 ഗുണവാൻ നിർഗുണോപി വാ |
 ധർമം വിദ്യുശമാനാനാം
 പ്രത്യക്ഷം ദേവി ദൈവതം || 2.62.8 ||

സാ ത്യാം ധർമപരാ നിത്യം
 ദൃഷ്ടലോകപരാവരാ |
 നാർഹസേ വിപ്രിയം വക്തും
 ദുഃഖിതാപി സുദുഃഖിതം || 2.62.9 ||

തദ് വാക്യം കരുണം രാജ്ഞഃ
 ശ്രുത്യാ ദീനസ്യ ഭാഷിതം |
 കൗസൽയാ വ്യസൃജദ് ബാഷ്പം
 പ്രണാലീവ നവോദകം || 2.62.10 ||

സാ മുർധ്നി ബദ്ധ്യാ രുദതീ
 രാജ്ഞഃ പദ്മമിവാഞ്ജലിം |
 സംഭ്രമാദബ്രവീത് ത്രസ്താ
 ത്വരമാണാക്ഷരം വചഃ || 2.62.11 ||

പ്രസീദ ശിരസാ യാചേ
 ഭൂമൗ നിപതിതാസ്മി തേ |
 യാചിതാസ്മി ഹതാ ദേവ
 ക്ഷന്തവ്യാഹം നഹി ത്വയാ || 2.62.12 ||

നൈഷാ ഹി സാ സ്ത്രീ ദവതി
 ശ്ലാഘനീയേന ധീമതാ |
 ഉദയോർലോകയോർലോകേ
 പത്യാ യാ സമ്പ്രസാദ്യതേ || 2.62.13 ||

ജാനാമി ധർമം ധർമജ്ഞ
 ത്യാം ജാനേ സത്യവാദിനം |
 പുത്രശോകാർതയാ തത്തു
 മയാ കിമപി ഭാഷിതം || 2.62.14 ||

ശോകോ നാശയതേ ധൈര്യം
 ശോകോ നാശയതേ ശ്രുതം |
 ശോകോ നാശയതേ സർവം
 നാസ്തി ശോകസമോ രിപുഃ || 2.62.15 ||

ശക്യാപതിതഃ സോഽധും
 പ്രഹാരോ രിപുഹസ്തതഃ |
 സോഽധുമാപതിതഃ ശോകഃ
 സുസൂക്ഷ്മാപി ന ശക്യാതേ || 2.62.16 ||

വനവാസായ രാമസ്യ
 പഞ്ചരാത്രോത്ര ഗൺയതേ |
 യഃ ശോകഹതഹർഷായാഃ
 പഞ്ചവർഷോപമോ മമ || 2.62.17 ||

തം ഹി ചിന്തയമാനായാഃ
 ശോകോയം ഹൃദി വർധതേ |
 നദീനാമിവ വേഗേന
 സമുദ്രസലിലം മഹത് || 2.62.18 ||

ഏവം ഹി കഥയന്ത്യാസ്തു
 കൗസൽയായാഃ ശുഭം വചഃ |
 മന്ദരശ്ചിരഭൂത് സൂര്യോ
 രജനീ ചാഭ്യവർത്ത || 2.62.19 ||

അഥ പ്രഹ്ലാദിതോ വാക്യൈ-
 ര്ഭേവ്യാ കൗസൽയയാ നൃപഃ |
 ശോകേന ച സമാക്രാന്തോ
 നിദ്രായാ വശമേയിവാൻ || 2.62.20 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്ചീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അയോധ്യാകാണ്ഡേ ദ്വിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||